

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Jure Rerum Ecclesiasticarum Ad Germaniae Catholicae
Principia Et Usum Pars ...**

Complectens Sectionem III. & IV.

Zech, Franz Xaver

Ingolstadii, 1762

Titulus XII. Ut Ecclesiastica Beneficia sine diminutione conferantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68067](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68067)

Synodus, hodie, ubi synodi non solent celebrari, eligi ab Episcopis tanquam Synodi Diœcesanæ Præsidibus, & præcipuis Directoribus.

TITULUS XII.
UT ECCLESIASTICA BENE-
FICIA SINE DIMINUTIONE
CONFERANTUR.

Confer. Lib. 3. Decretal. tit. 12. c. 39. Sext. tit. 20. Clem. tit. 13. Extrav. com. tit. 10.

§. 167.

Beneficia regulariter sine diminutione **S**ICUT BENEFICIATI requisitas habere debent qualitates; ita etiam Beneficia nec antiquis emolumentis diminui, nec novis oneribus gravari debent, contra intentionem Fundatorum, aut SS. Canonum. Unde Regu-

MASSOBRIUS in praxi habendi Concursum.

FAGNANUS ad C. eam te, de ætat. & qualit. præficiend.

VAN ESPEN p. 2. tit. 22. c. 3.

PITONIUS de Controversiis Patronorum Alleg. 5.

Ut sine diminutione &c. 171

Regulæ instar Rubrica Decretalium allegari solet, ut *Ecclesiastica Beneficia sine diminutione conferantur. Onera Beneficiorum vel sunt Personalia, ad obsequium ab ipso Beneficiato præstandum e. g. assistere Choro, habere Conciones, legere plures Missas &c. vel Realia, retinendo aut exigendo partem fructuum, summam pecuniæ, aliosve Censuræ &c. Insuper aliud onus imponi dicitur Beneficiato, quod cum ejus vita extinguitur; aliud Beneficio, quod ad successores perpetuo transit. Regula tamen sub isto Titulo tradita, patitur suas exceptiones, ut ex sequentibus patebit.*

§. 168. *Onera Personalia ex gravi & prudente ratione possunt nonnunquam pro Bono Ecclesiæ & animarum, Beneficiato vel Beneficio ab Episcopo imponi, non solum tempore, quo vacat Beneficium, sed etiam in ipsa ejus collatione, modo fini per Fundatorem intento non præjudicetur. Exemplum præbet Ecclesia Insulensis 80.), quæ Præbendæ cui-*

80.) C. II. de Præbend.

cuidam personalia onera adjecit. Accessit quidem Confirmatio Pontificia, nescio quo petente: eam tamen universim esse necessariam, non apparet: forsan Beneficiatus ille de onere conquestus est; vel alius quispiam dubium movit, præsertim cum ad eam Præpositi & Capituli ordinationem assensus Episcopi non legatur adhibitus: provide igitur factum, ut onus illud autoritate Pontificia confirmaretur. Laudandus est Episcopi Zelus, si Beneficiato otioso pro augendo Cultu Divino imponat onus, etiam ad successores transiturum, e. g. si Primissarium in Ecclesia Rurali obliget ad Concionem Catechetica[m] sub Sacro habendam, cum homines eidem Matutinæ Missæ assistentes nec Concionem, nec Catechesin ferme per totum annum audiant 81.). *Quamvis Collationes Bene-*

81.) VAN ESPEN Jur. Eccl. p. 2. tit. 18. c. 4. n. 31. refert, inter articulos pro reformatione Ecclesiæ nomine CAROLI IX. Galliarum Regis Patribus Tridentinis oblatos, fuisse vigesimum quartum hunc: *Cum plura sint Beneficia, in qui-*

Beneficiorum sub conditione, modo, pacto aut onere, Simoniam sapiant 82.): nullum tamen est Simoniae periculum, si modus aut conditio spiritualis autoritate Ecclesiastica annectitur, cum hac ratione nihil detur, quod similitudinem pretii habere possit. Respuunt quidem Sacri Canones conditionem in Electione adjectam 83.): sed hoc intelligendum de conditione eventus futuri, & actum suspendente.

§. 169. Onera *Realia* imponere *Etiam*
prohibitum est, ad cohibendam *Realia,*
avariam Collatorum, ne isti emolu- *que non*
men-

quibus contra Beneficiorum omnium institutionem invaluit depravata consuetudo, ut qui ea possident, nullo teneantur concionandi, Sacramenta administrandi, aut alio onere Ecclesiastico, Episcopus cum consilio Capituli his Beneficiis curam aliquam spirituales imponat, aut si utilius videatur, ea beneficia vicinioribus Parochialibus Ecclesiis uniat &c. qua ratione Synodus his postulatis satisfecerit, notat idem VAN ESPENN. 32.

82.) C. fin. de pact.

83.) C. 2. de Elect. in 6.

De Jure Rer. Eccles. Pars poster.

sapiunt menta sua ex Collatione captarent.
avaritiam Innumeri Sacri Canones hanc Simoniam impietatem detestantur, de qua
Collatorum: suo loco. Non tamen omnia onera realia ex aliis variis titulis imposita, de crimine Simoniam infimulari debent.

Tale o- §. 170. Primo loco ponimus *Annus sunt natus.* Harum variam sunt species.
I. Anna- *Annata* proprie sumpta, est dimidia
te: pars veri annui valoris fructuum Beneficii inferioris vacantis, quae ipsi Summo Pontifici integre relinquatur. Hodie dicitur *Annata Bonifaciana*, quia ejus forma hodierna ortum duxit a BONIFACIO IX. Altera species est *Commune Servitium*, scilicet quantitas certa pro quolibet Episcopatu, vel Abbatia Consistoriali secundum antiquam taxam solvenda. Ejus dimidium tribuitur Papae; reliquum inter Cardinales praesentes dividitur. Tertia species sunt *Minuta Servitia*, scilicet quinque portunculae, quae secundum proportionem taxae fructuum Episcopatus, vel Abbatiae inter certos Papae Ministros, & Officiales distribuuntur. Demum *Quindennium* est *Annata*, quae singulis

lis quindecim annis solvitur pro Beneficiis perpetuo unitis 84.).

§. 171. Diversitas opinionum de *Quarum* origine Annatarum ex eo oritur, *varia e-* quod aliqui ad hos, alii ad alios *ratori-* usus vel abusus, natales earum re-*go:* ferant: discordia hæc nullius est momenti. Non lubet ascendere ultra Indultum illud, quo Romani Pontifices Episcopis nonnunquam vel omnes fructus, vel fructus primi anni ex Beneficiis ad collationem horum Episcoporum pertinentibus, quæ intra certum tempus e, g. intra biennium, vel quinquennium vacassent, pro expungendis Ecclesiæ suæ debitis concesserunt 85.). Quod autem Pontifices aliis Episcopis concesserant, idem sibi quoque licere censebant, quando Ecclesia Romana necessitatibus urgebatur. Pro his

S 2

JOAN-

84.) Juxta Const. PAULI II. Decet Romanum. quam illustrat Card. PETRA Commentar. in Apost. Const. tom. 5.

85.) HONORIUS III. C. 32. de Verb. signif. BONIFACIUS VIII. C. 10. de Rescript. in 6. item C. 26. de Præbend. in 6. Plura exempla recenset THOMAS-
SIN. p. 3. l. 2. c. 58. n. 2. seq.

JOANNES XXII. in quibusdam solummodo Regnis exigebat fructus primi anni Beneficiorum 86.): & post biennium publicavit Decretalem 87.), qua explicat Constitutionem suam de Reditibus primi anni Beneficiorum per triennium vacantium. Demum Annatæ hæ factæ sunt perpetuæ a tempore BONIFACII IX. & Schismatis Avenionensis 88.).

Et graves que relecon- tra eas. §. 172. Graves querelas hac de re moverunt tum aliæ Nationes, tum etiam Germani, super quibus varie disputatum fuit in Concilio CONSTANTIENSI 89.). MARTINUS V. in eodem Concilio electus, proposuit Nationibus Reformationem Curie Romanæ 90.), cujus Articulus III. de

86.) RAYNALD. ad Ann. 1317. n. 49.

87.) Extrav. II. inter commun. de Præbend.

88.) RAYNALD. ad Ann. 1399. n. 12.

89.) Publica declaratio Nationis Gallicæ de Annatis non solvendis in Concilio lecta, refertur apud VONDERHARDT tom. I. part. 13. fol. 761. seqq. cui opposita Apologia PETRI DE ALLIACO habetur ibid. tom. 6. part. 2. fol. 51.

90.) Ibid. tom. I. part. 23. fol. 1024.

de Annatis consonat Concordatis inter eundem Pontificem & Germanicam Nationem quoad Ecclesiastici Regiminis emendationem, ut sonat Rubrica, adornatis 91.). Cum autem nihil stabile & firmum fuisset conclusum Constantiæ, Patres Concilii BASILEENSIS, occasionem hanc carpenti Aulam Romanam arripientes, de consuetudine solutionis Annatarum omnino tollenda egerunt. Opposuerunt se Legati Apostolici 92.): quos non morati Patres hujus Synodi Decretum de Annatis abolendis ediderunt 93.), autoritate huic negotio nequaquam commensurata.

S 3

§. 173.

91.) Ibid. part. 24. fol. 1063.

92.) Rationes eorum refert AUGUSTINUS PATRICIUS in Histor. Concil. Basileenf. §. 44.

93.) Sess. 21. Anno 1435. Ut EUGENIUS IV. accederet huic Decreto, miserunt Basileenses ad Pontificem Florentiæ tunc agentem Legatos, inter quos erat Joannes de Bachenstein, cujus Orationem exhibet HARDUIN. tom. 8. col. 1505. & Responzionem Antonii Pontificii Auditoris. ibid. col. 1511. seqq.

*In Ger-
mania
nullæ
dantur,
exceptis
Benefi-
ciis Con-
sistoria-
libus.*

§. 173. Sed EUGENIUS IV. Germanis a Synodo Basileensi abstractis, in Bulla edita 7. Id. Febr. Ann. 1447. præter plura alia Indulta remisit quas-
cunque obligationes super Annatis usque in illud tempus debitis: iniit-
que Concordata, eodem anno a Successore suo NICOLAO V. publica-
ta, quibus fere inserta sunt, quæ supra inter MARTINUM V. & Natio-
nem Germanicam circa Annatas con-
venta diximus, scilicet: *De Ecclesiis Cathedralibus & Monasteriis Virorum duntaxat, vacantibus & vacaturis (quæ Beneficia Consistorialia vocantur) solvantur de fructibus primi anni a die vacationis summa pecuniarum in libris Camera Apostolica taxata, quæ Communia Servitia nuncupantur. . . pro media parte infra annum a die habita possessionis pacificæ . . . & pro alia media parte infra annum sequentem 94.)*; & si in-
fra

94.) His Concordatis Anno 1447. expeditis, mox intra decennium conqueritur Cancellarius Moguntinus MARTINUS MAYR in Literis ad Æneam Sylvium, tunc Cardinalem Senensem datis, quod *Annate absque ulla dilatione temporis*

fra annum bis vel pluries vacaverint, semel tantum solvantur, nec debitum hujusmodi in successorem in Ecclesia, vel Monasterio transeat 95.). De ceteris

S 4 vero

poris exigantur. Respondet Cardinalis, hoc ab eorum ingratitude ortum, qui cum Ecclesiis consecuti essent, dilationemque faciendæ solutionis obtinuisent, neque in præstitata die, neque multis post annis, Apostolicæ Camere satisfacere curaverunt &c. Vid. Epistola fusior ÆNEÆ SYLVII, quæ de Moribus Germaniæ inscribitur. Morosam talem solutionem expertus est hic ipse Æneas Sylvius, quando ad Pontificatum sub nomine PII II. evectus, Dietherum Archiepiscopum Moguntinum e Sede sua ob hanc etiam causam dejecisse dicitur, ut vult NAUCLERUS Chronograph. Vol. 2. ad ann. 1461. fol. 1091. seqq. Cruentam tragædiam refert JOANN. GOBELLENUS in Comment. PII II. lib. 6. postquam lib. III. fol. 64. recensuisset Simoniacam Dietheri electionem. Recentiorum Pontificum Constitutiones pro maturanda Annatarum solutione referuntur in septimo Decretal. lib. 2. tit. 3. Nihilominus GEORGIUS BRANDEN super Concordatis quæst. 5. n. 39. conqueritur contra indiscretos quosdam actus Annatistarum &c.

95.) Ex paritate rationis inferitur, non deberi Annatas, si quis possessionem non obtineat, proin pecunias jam solutas, esse

vero Beneficiis quibuscunque, quæ
 autoritate Sedis Apostolicæ confe-
 rentur, solvantur Annatæ, seu me-
 dii fructus juxta taxam solitam a
 tempore possessionis intra annum &c.
sed de Beneficiis, quæ valorem viginti
quatuor florenorum auri de Camera non
excedunt, nihil solvatur. Consequen-
 ter de nullo Beneficio Germaniæ
 solvantur Annatæ, cum singula in
 Camera Apostolica taxata sint ad va-
 lorem viginti quatuor florenorum
 auri. Solum igitur communia &
 minuta servitia præstantur pro Bene-
 ficiis Consistorialibus, scilicet Epi-
 scopatibus & Abbatibus, quæ ex Con-
 firmatione Pontificis obtinentur.

§. 174.

esse restituendas. Sic Romæ judicatum
 1667. & 1677. item anno 1712. prout
 refert Card. Petra in Comment. ad Const.
 Apostol. tom. 5. ad Const. I. Nicolai V.
 sect. un. n. 67. occasione Coadjutoris
 Olomucensis ante Coadjutum defuncti:
 quamvis Franc. Maria Pitonius acriter
 pro Annatistis contra Hæredes scripse-
 rit, ut videre est in ejusdem Discept.
 Eccles. part. 1. discept. 18.

§. 174. Ex dictis liquet, hæc Beneficiorum emolumenta longe antea ad varios Episcopos pervenisse, quam ad Romanos Pontifices, habere rationem subsidii ex Reditibus beneficialibus pro Aula Pontificia, Collegio Cardinalium, & Officialibus Curia Apostolica, qui omnes labores suos & operam impendunt pro bono universæ Ecclesiæ. Unde sicut in aliis Episcoporum aut Parochorum emolumentis, ita nec in Annatis ulla intervenit umbra Simonia 96.) Nam non Prælatus, S r fed

96.) Simonia Bonifacium IX. infimulat acerrimus ejus Adversarius THEODORICUS A NIEM de Schismate lib. 2. c. 7. sed BÖHMERUS de nimio in Pontifices favore minime suspectus, Jur. Eccles. Protest. lib. 1. tit. II. §. 46. fatetur, inania esse, quæ ex vitio Simonia Annatis asperguntur. Aspergit autem liberaliter DUARENUS de Sacris Eccles. Minister. lib 6. c. 3. quem refellit AZOR Inst. Moral. p. 2. lib. 7. c. 12. Hunc simul & Pontifices impugnat LAUNOIUS Oper. tom. 2. Vol. 2. de Eccles. tradit. circa Simon. c. 57. observat. 19. Lauroii doctrinam reprobatur NATALIS ALEX.

sed Ecclesia ipsa, antequam ei aliquis præficatur, ad solutionem Annatarum de mediis fructibus ex ipso vacationis die Camera Apostolicæ obligatur: propterea qui Ecclesiæ præficatur, medios solvit fructus, sicut alia debita ad utilitatem Ecclesiæ contracta 97.). Certe ipsi Patres Synodi BASILEENSIS, qui Annatas persequebantur, promittebant, pro oneribus, quæ Summum Pontificem pro regimine universalis Ecclesiæ subire oportet, proque sustentatione Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium & aliorum necessariorum Officialium, ante dissolutionem Concilii

ALEXANDER Hist. Eccl. tom. 8. Dissert. 9. ubi tamen non approbat omnia argumenta FAGNANI in C. præterea, Ne Prælati vices suas &c. quibus n. 63. seqq. impugnat Cosmam Guimier, qui in Glossis ad Sanct. Pragmat. Tit. de Annatis. acrius contra easdem invehitur.

97.) Sic ratiocinatur THOMAS CAMPEGIUS tract. de Annatarum Institutione n. II. Similia argumenta fusius pertractata legi possunt apud PETRUM DE MARCA de Concord. Sacerdot. & Imper. lib. 6. c. 12.

lil omnino debite & congruenter providere 98.), quod tamen nunquam factum est: postquam autem FELICEM Antipapam elegissent, ob defectum aliorum reddituum, certam partem fructuum primi anni omnium Canonicatum & Præbendarum ipsi per decennium assignarunt 99.).

§. 175. Horum exemplo etiam *Et Protestantes* hodierni Germaniæ nostræ *Protestantes* stantes, jus exigendi Annatas, quas *Germania, quas* Pontifici Romano invident, suis *negant* Principibus Laicis adjudicant. *West-Pontifici, adju-* Quando enim Instrumento Pacis *dicant* Westphalicæ 100.) statuitur, ut si quid *suis* Annatarum nomine in 'bonis *Principibus.* Statutum Augustanæ Confessionis *Principibus.* Ecclesiasticis immediatis prætendatur, *Principibus.* id validitate careat; censent *Principibus.* Protestantes 1.) Annatas quidem Papæ esse

98.) Sess. 12. in fin.

99.) Ibid. sess. 42.

100.) Art. V. §. 19.

1.) STRYCKIUS Dissert. Vol. 7. disp. 4. de Jure Papali Principum Evangelicorum. c. 4. §. 7. seqq. BÖHMERUS cit. lib. 1. tit. 11. §. 32. seqq. item Consultation.

esse denegatas, non tamen eo ipso
 prorsus remissas & extinctas, sed
 potius Principibus Protestantibus,
 vi Juris circa Sacra, reservatas. Con-
 troversia inter hos est, an Principes
 Protestantes in exigendis Annatis ea
 moderatione uti teneantur, qua uti
 sunt Pontifices, tum ex Concorda-
 tis Germaniæ; tum ex usu recepto:
 e. g. an in Beneficiis inferioribus
 non verus fructuum valor, sed mo-
 derata taxa attendi debeat? an ni-
 hil exigere possint ex beneficiis va-
 lorem 24. florenorum auri non ex-
 cedentibus? an omnes Canonici
 non ad majorem, quam 24. flore-
 norum auri valorem taxandi sint?
 an si eodem anno Beneficium bis
 vacet, duplices Annatæ solvi de-
 beant? an ex Canoniciis & Be-
 neficiis, ex quibus Pontifices ante
 Pacem Westphalicam nihil exege-
 runt, etiam ipsorum Principes hodie
 nihil

tation. tom. I. part. I. Respons. 15. n. 64.
 seqq. VITRIARIUS cum Notis Pfeffin-
 geri lib. I. tit. 15. §. 24. tom. I. fol.
 1405. seqq.

nihil exigere possint? &c. His contro-
versis nos non immiscemus 2.)

§. 176. Alterum locum inter one- *II. Aliud*
ra Beneficii obtinet *Census*, per quem *onus est*
hoc loco intelligitur pensio annua *Census*
ex proventibus Ecclesiasticis solven- *annuus* ;
da, in signum vel subjectionis, vel
alterius juris. Est vel *antiquus*, qui
statim initio & tempore foundationis
impositus est Ecclesiæ, velut onus
reale: vel *novus*, qui postea impo-
nitur ab homine. Uterque vel est
per-

-
- 2.) Ex A catholicis præter allegatos,
Annatas calumniis infectantur JOAN-
NES SLEIDANUS de stat. Relig. lib.
4. ad ann. 1523. HENNIGES Medit. ad
Instrum. Pac. Art. V. §. 19. REINKING de
Regim. Sæcul. & Eccles. lib. 3. class. 1.
c. 8. n. 24. seqq. SCHILTERUS de Li-
bertat. Eccles. Germ. lib. 5. c. 6. §. 2.
Ex Catholicis præter citatos, Annatas
propugnant RODRIQUEZ FERMO-
SINUS tom. 1. ad c. 10. de Constit. quæst. 19.
n. 12. seqq.
MELCHIOR LOTTERIUS de Re Bene-
fic. lib. III. quæst. 20.
P. IGNATIUS SCHWARZ Colleg. Hi-
stor. part. 6. quæst. 7.
JOAN. CASPAR. BARTHEL opuscul.
tom. 2. Dissert. prælimin. de Concord.
German. cap. 3.

perpetuus, vel *temporalis* seu ad certos annos duntaxat. Censum antiquum Beneficiis aut Ecclesiis imponere potest *Papa* in signum subjectionis, vel etiam solius protectionis, aut in recognitionem exemptionis 3.): *Episcopus* tempore foundationis, dotationis vel Consecrationis Ecclesie 4.): *Patronus* in limine foundationis cum consensu *Episcopi* 5.). Censum novum *perpetuum* regulariter Ecclesiis nemo *Papa* inferior, proinde neque *Episcopus* praesertim in sua, vel *Capituli* *Mensae* utilitatem imponere potest, aut antiquum augere 6.): *temporalem* vero imponere potest *Episcopus*, sicut dicetur de Pensionibus & Subsidio charitativo.

Census antiqui species est Cathedralicum §. 177. *Census antiqui species est Cathedralicum*, quod ab omnibus Ecclesiis, Capellis & Beneficiis *Episcopo* praestari solet singulis annis in signum

3.) C. 2. de Censib. &c. C. 8. de Privileg. C. 10. eod. in 6.

4.) C. 30. XVIII. q. 2. c. 23. de Jure Patron. c. 7. de Censib.

5.) C. 16. de Censib.

6.) C. 3. & 7. de Censib.

signum subjectionis, & honorem ^{thedrati-}
Ecclesiæ Cathedralis. Dicitur etiam ^{cum,}
Synodaticum, eo quod in Synodo
Diocesana solutum fuerit: Synodis
non celebratis, Cathedraticum tem-
pore Visitationis exhibebatur: ne
autem videretur pecunia dari ratio-
ne Visitationis 7.), hodie in nostris
Diocesibus passim colligitur, quan-
do Archidiaconi vel Decani rurales
conventum celebrant. Nullum ha-
bemus Canonem, qui primum onus
Cathedratici imponat; multos au-
tem & antiquos, qui jus istud Epi-
scoporum supponunt, ejusque ob-
servantiam urgent 8.), ita tamen,
ut

7.) Hoc prohibet Conc. TRID. sess. 24
c. 3. de Reform. nequaquam tamen
præjudicat Juribus Cathedratici. FAG-
NANUS in c. conquerente. de offic. Jud.
ord. Vid. CHRISTIANUS LUPUS in Dif-
fert. ad Concil. Ephes. operum tom. 2.
fol. 39. tom. 3. ad Can. 4. Concilii VII.
& tom. 4. fol. 96. seq.

8.) C. I. X. q. 3. ex Concilio BRACCA-
RENSI II. anno 572. item c. 8. ibid. ex
Concil. TOLET. VII. ann. 646. INNO-
CENTIUS III. c. 7. de Donation. & c. 20.
de Censib. HONORIUS III. c. 16. de Of-
fic. Jud. Ord.

ut non excedat duos solidos: non videtur autem verosimile, intelligi hoc loco solidos aureos Græcorum Imperatorum 9.); cum in singulis fere Provinciis moneta aliqua sub hoc nomine inveniatur, & diversa hujus Censûs quantitas in variis locis recepta deprehendatur 10.): respiciendum igitur est ad quantitatem reddituum, & ad consuetudinem singularum Diœcesium 11.), quamvis enim consuetudo vel præscriptio tollere non possit Cathedralicum,

po-

9.) Ejusmodi solidi septuaginta duo tempore Justiniani conficiebant libram auri. l. 5. C. de susceptorib. de quorum pretio agit COVARRUV. de Collat. veter. numism. c. 3. & var. resol. lib. 1. c. 11. n. 3.

10.) HONORIUS III. cit. c. 16. determinat duos solidos Lucensis monetæ: C. 20. de Censib. præstantur sex Denarii Papienses: in Concilio ROMANO sub Benedicto XIII. anno 1725. tit. 8. c. 4. duo solidi computantur pro viginti Juliiis, seu duobus scutis monetæ; tenuiora autem Beneficia solvere jubentur Julios 15. 10. 5. vel etiam duos.

11.) BARBOS. de offic. & potest. Episc. p. 3. alleg. 86, v. 41.

potest tamen illud diminuere 12.):
in dubio autem tenetur illud, quod
in vicinis Provinciis observatur 13.).

§. 178. Sicut in aliis Regnis 14.) *Etiam*
Jus Cathedratici, ita etiam in Ger- *in Ger-*
mania semper viguit, vigetque ho- *mania*
die 15.), & quidem ita rigide, ut *hodie*
præscriptio vel consuetudo, etiam *vigens:*
immemorialis, non obstantibus Theo-
riæ principis, in praxi Curia Ro-
manæ

T

manæ

12.) FAGNANUS in c. olim. de Censib.

13.) C. 22. de Censib.

14.) PAX JORDAN Elucubr. vol. 2. lib. 7.
tit. 18. n. 112. allegat causam, ex qua
Ecclesiæ Dalmatiæ non solvunt Ca-
thedraticum. Carolus Fevret de Abu-
su lib. 3. c. 4. n. 6. putat, usum Ca-
thedratici ferme esse abrogatum in Gal-
lia: sed eum refellit ALTESERRA in
Vindic. Jurisdic. Eccles. lib. 2. C. 19.

15.) BÖHMERUS Consult. tom. 1. Resp.
15. n. 102. intelligendus solum est de
Ecclesiis Protestantium, quæ Principi-
bus suis Laicis, quibus tamen alia jura
Episcopalia adjudicant, nihil præstant
Cathedratici nomine: nihilominus Mi-
nistri Protestantes in multis locis ali-
quid conferunt, quod Cathedratici vi-
ces supplere videtur, teste HENRICO
LINCK, Autore A catholicis, de Jure
Episcopali. C. 10. n. 65. seqq.

De Jure Rer. Eccles. Pars poster.

manæ non præjudicet Juri Cathedralici 16.): neque enim præsumitur Privilegium Pontificis, nec Episcopus potest cedere jure suo in præjudicium successoris 17.). Tenentur autem ad solvendum Cathedralicum omnia Beneficia, Capellæ, & Ecclesiæ etiam filiales, quæ Beneficium separatum sub speciali titulo complectuntur: secus, si titulus omnino sit extinctus, & duæ Ecclesiæ sub uno titulo administrantur, ita ut

16.) BENEDICTUS XIII. in Conc. ROMAN. tit. 8. c. 4. BENEDICTUS XIV. in tract. de Synod. Dioces. l. 5. C. 7. n. 6. quamvis antiquiores decisiones videantur contrariæ apud PIGNATELLI tom 6. Consult. 8.

17.) PITONIUS Discept. Eccles. 35. n. 8. & 9. ERASMUS A CHOKIER de Jurisdic. Ord. in Exempt. p. I. q. 3. n. 4. PIASECIUS prax. Episc. p. 2. C. 2. art. 2. n. II. Carnotenses Canonici sperabant, Lexoviensem Episcopum more Antecessorum suorum nihil exacturum ex Parochiis, quas Canonici in isto Episcopatu habebant. legi meretur inter Epistolas S. FULBERTI epist. 57. & 110. ibi vocatur *Synodus*, hic autem *Circada*, quia tempore Visitationis præstari solebat.

ut Ecclesia filialis sit quasi prædium Ecclesiæ Parochialis 18.). Ecclesiæ Monasteriorum, sicut a reliqua Legge Diocesana, ita etiam a Cathedralico immunes sunt 19.), non tamen Ecclesiæ Monasteriis incorporatæ 20.), nisi forte consuetudo eas æquare videatur ipsi Monasteriorum Ecclesiis 21.).

§. 179. Census novi species sunt *Census novi species sunt*
Pensiones, quo nomine intelligitur *Pensiones*
jus percipiendi aliquos fructus ex
alieno Beneficio, autoritate legitima,
& iusta de causa concessum. Non
agimus de Pensione *Laica*, quæ datur
Laicis vel Clericis propter obsequium
temporale: nec de *Clericali*,
quæ Clericis propter officium spi-
rituale:

T 2

- 18.) De hac unione vid. HIER. GONZALEZ in Reg. 8. Cancell. gloss 5. §. 7. LOTTERIUS de Re Benefic. lib. 1. q. 28. a n. 96.
19.) C. 8. X. q. 3. C. 34. XVI. q. 1. C. 5. XVIII. q. 2.
20.) C. 16. de Offic. Jud. Ord. C. 12. de Præbend. Clement. 1. de Censib. C. fin. de Capell. Monach. ibi: *Monachi lege tibi Diocesana subiecti.*
21.) P. SCHMIER Jurisprud. lib. 3. tr. 1. p. 3. C. 1. n. 32.

rituale: sed de *Mixta*, quæ constituitur quidem solis Clericis, non tamen propter officium spirituale, sed per modum Eleemosynæ ad sustentandum Clericum pauperem, senem, ægrum &c. Nullus Papa inferior imponit ipsi Beneficio pensionem perpetuam alteri Clerico solvendam 22.): Episcopus tamen potest imponere moderatam pensionem 23.)
Bene-

22.) C. 7. de Censib. si ex redditibus pinguioris Beneficii subvenitur Ecclesie pauperi vel in perpetuum, vel ad certum tempus, id non habet rationem pensionis, sed solummodo si imponatur in utilitatem privati cujusdam Clerici.

23.) Ita ut Beneficiato semper relinquatur congrua sustentatio. Unde Concilium TRIDENTINUM sess. 24. C. 13. cavet, ut *Cathedrales Ecclesie, quarum redditus summam Ducatorum mille, & Parochiales, quæ summam Ducatorum centum secundum verum annum valorem non excedunt, nullis pensionibus aut reservationibus fructuum graventur.* Et INNOCENTIUS XII. anno 1692. prohibet pensiones super Ecclesiis Parochialibus imponi, ut Parochi liberalius possint subvenire necessitatibus Parochianorum suorum. Edictum hoc continetur in *Collect.*

Beneficiato, non tantum morte ipsius cessaturam, sed etiam duraturam usque ad mortem Pensionarii 24.): qua ratione censetur onerari solus Beneficiatus, ex ea tamen causa, quæ sufficiet ad onerandum etiam ejus Successorem, cui censebitur de novo idem onus imponi, si forte Pensionarius adhuc vivat.

§. 180. Justa causa imponendi *Ex justa*
Pensionem est pro bono pacis ad *Causa*
sedandas lites 25.): pro alimento *impo-*

T 3 refig- *nenda.*

lect. Bullarum Innocentii XII. num. 88. estque conceptum lingua Italica, consequenter non extendendum extra Italiam.

24.) In *C. 21. de Præbend.* prohibetur quidem talis arbitraria dispositio Judicibus delegatis, qui tantam potestatem circa redditus Beneficiorum non habent, qualem habet Episcopus. Unde in *c. 5. de Transact.* vitam Pensionarii non excedere jubetur *Census absque Episcopali autoritate solutus.*

25. Exemplum præbet Concilium CHALCEDONENSE, dum *Act. 12.* geminos de Episcopatu Ephesino litigantes removet, utrique tamen pensionem ducentorum solidorum ex redditibus ejus Ecclesiæ nutrimenti gratia assignat. Aliud exemplum ibidem occurrit *Act. 14. in fin.*

resignantis aut exauthorati 26.) : aut a beneficio suo injuste expulsi 27.) : pro utilitate Ecclesiae : propter merita in Ecclesiam. In permutatione Beneficiorum non potest concessio pensio ex hoc solo titulo, quod unus cedat pinguius beneficium, & tenuius acquirat. Ubique observandum, ut necessariae sustentationis modus non excedatur ex patrimonio pauperum; & ut constitutio Pensionis initium sumat *non ex petitione partium, sed ex iussione Iudicis, seu*

26.) In eodem Concilio Aët. 10. Domino exauthorato Episcopo Antiocheno conceditur *miserationis intuitu* pensio ex illa Ecclesia, *ut contentus alimoniis quiescat in posterum.* S. GREGOR. M. lib. II. Indict. XI. epist. 53. Episcopo deposito quinquaginta solidos constituit: nam nimis est impium, si alimentorum necessitati post vindictam subiaceat. Idem Episcopos renuntiantes, postmodum de relictibus relictæ Ecclesiae sufficienter nutriendos esse censebat. Joan. Diac. in Vita lib. IV. c. 39.

27.) Hoc charitatis obsequium præstari expulsis curavit S. Gregorius M. teste Joan. Diacono in Vita lib. III. c. 16. Exemplum est in lib. I. epist. 43.

Ut sine diminutione &c. 295

seu Episcopi : audiri tamen debet Beneficiatus, & Beneficii Patronus. Obligatio Pensionarii Clerici est, ut gestet habitum & Tonsuram: ut recitet Officium parvum B. Virginis, prout habetur in Breviario, nisi recitet ipsas Horas Canonicas: ut pro rata concurrat ad onera Beneficii. Extinguitur Pensio per mortem Pensionarii, nisi eodem vivente Pensio fuerit legitime translata ad alium 28.). Item per voluntariam cessionem Pensionarii, aut etiam per anticipatam solutionem ac redemptionem: ubi tamen communiter requiritur autoritas Superioris, si Pensio data sit alimentorum gratia, cum etiam alias non liceat transigere de alimentis futuris absque autoritate Prætoris 29.): cessante necessitate, seu paupertate Pensionarii, extinguuntur Pensionem ab Episcopo causa alimentorum Beneficiato impositam 30.):

T 4 non

28.) De Translatione Pensionis integrum tractatum scripsit FATINELLUS DE FATINELLIS.

29.) L. 8. pr. ff. & L. 8. C. de Transact.

30.) Card. de LUCA de Pensionib. discurs. 40. n. 6.

non autem extinguere pensionem proprie dictam, a Papa Beneficio impositam, censent Scriptores, quia hæc viget semper, quamdiu subsistunt ejus causæ intrinsecæ, *Materia* seu fructus Beneficii gravati; & *Forma*, quæ consistit in consensu Titularis, & Voluntate Papæ, licet cesset causa impulsiva, scilicet causa alimentorum 31.). De materia Pensionum consulantur singulares tractatus 32.).

§. 181.

-
- 31.) LOTTERIUS de Re Benefic. lib. I. q. 41. h. I.
 32.) Ejusmodi Tractatus de Pensionibus Ecclesiasticis scripserunt PAULUS Romanus, JOAN. BAPT. CACCIALUPUS, & aliis plenius HIERON. GIGAS, AUGUSTIN. BARBOSA Praxis exigendi Pensiones. Card. de LUCA tom. I. part. 2. de Pensionib. GARCIA de Benefic. p. I. c. 5. LOTTERIUS de Re Benefic. lib. I. q. 35. seqq. LEURENIUS For. Benefic. part. 3. sect. 1. c. 4. quæst. 428. seqq. Præpositus Frisingensis L. B. de ZELLER tom. I. Conf. 5. n. 92. seqq. VAN ESPEN Jur. Eccl. p. 2. tit. 28. Joan. WAMESIUS Confil. tom. I. Conf. 264. usque 284. THOMASSIN. p. 3. l. 2. c. 29. seqq.

§. 181. *Exactionis* nomine intelli- III. *Ex-*
gitur omne id, quod Superiores a *actiones,*
subditis exigunt extra ordinem: hoc
loco intelligitur Pensio, quæ extra-
ordinarie ab Episcopis ex justa cau-
sa exigitur de redditibus Ecclesiasticis.
Præcipua ejus species est *Subsidium*
Charitativum, quando Prælatus Ec-
clesiasticus ex manifesta ac rationa-
bili causa cum charitate moderatum
a Beneficiatis auxilium postulat 33.),
ex obligatione ab his præstandum,
utpote qui debere se, quod sponte
tribuunt, existimant 34.). Exigere
illud potest Papa, Episcopus, &
qui habet Jurisdictionem quasi Epi-
scopalem e. g. Cardinalis in suo Ti-
tulo. Item qui habet administratio-
nem Episcopatus, uti Capitulum
Sede vacante, Commendatarius per-
petuus, Coadjutor actu administrans:
non tamen Archidiaconus, Decanus
aut Vicarius Generalis, nisi ex spe-
ciali mandato. Archiepiscopus po-
test quidem Suffraganeos suos, &
eorum subditos ad subsidium sibi

T § con-

33.) C. 6. §. prohibemus. de Censib.

34.) C. 1. de Donation.

concedendum *charitative monere* 35.), non tamen compellere. Qualiscunque autem Prælatus id facere non debet absque consilio Capituli. Causa justa & rationabilis in genere est utilitas & necessitas Ecclesiæ, cui non sufficiunt Reditus Episcopi: in dubio hæc non præsumitur, cum Jura exigant causam *manifestam*.

A Beneficiatis in subsidium Charitativum præstandæ. §. 182. Subsidium hoc exigere Episcopus potest a Clericis & Ecclesiis suæ Diœcesis, & a Capitulo Cathedrali: non tamen a Clericis pauperibus, qui non habent ultra decentem sustentationem; neque ab iis, qui absque ullo Beneficio Ecclesiastico vivunt ex patrimonialibus, præsertim in illis Provinciis, ubi Clerici ratione patrimonialium subjecti sunt oneribus Laicorum; nec ab iis, qui absque culpa sua non percipiunt fructus Beneficii; nec a Monasteriis, quæ sunt libera a Lege Diœcesana, ad quam pertinet subsidium Charitativum, nisi ratione Ecclesiarum secularium Monasterio subjectarum. Quantitas quidem Subsidii hujus videtur aliquo modo deter-

35.) C. 1. de Pœnit. in 6.

terminata 36.) : sed usus hodiernus respicit magis proportionem necessitatis 37.).

§. 183. Ad subsidium Charitativum *IV. De-*
revocantur Decima Papales, quas Pon-
tifex ex Reditibus Ecclesiasticis exi-
git pro se, vel exigendas concedit
Prin-

36.) Juxta Extrav. un. inter commun. de Censib. Episcopi non possunt pro subsidio Charitativo plus exigere, neque etiam a volentibus plus recipere, nisi quantum ascenderent singulæ Procuraciones, quando per alium visitant. In partibus autem Alemanniæ in tali casu pro unius diei procuracione ultra 80. TURONENSIVM argenti valorem recipere Episcopi non possunt juxta dictam Extravagantem : Turonenses autem tales intelliguntur, quorum duodecim valeant unum florenum auri boni, puri & legalis ponderis, ac cunii Florentini. Hos florenos pro Ducatis sumit HIERON. GIGAS tr. de Pension. q. 59. n. 7.

37.) Singularem Tractatum de Charitativo subsidio scripsit BARTHOLOMÆUS BELLENCINUS, & REMIGIUS DE GONNY. item NICOLAUS BOËRIUS Decif. 133. seqq.

Principibus 38.). Imponi solent urgente aliqua necessitate, præsertim pro expeditione belli contra hostes fidei: unde passim Decimæ *Saladini* appellabantur, quia CLEMENS III. eas imperavit contra Saladinum Saracenorum Regem, qui urbem Hierosolymitanam occupaverat 39.). *Varia querelæ & lites de his Decimis*
tum

-
- 38.) De his agit Clement. 2. de Decimis & Extrav. un. eod. inter comm. Quod autem ad hanc Constitutionem etiam nunc in dubio recurrendum sit, tradit MONETA de Decimis c. 9. n. 27. seqq.
- 39.) FLEURI *Histoire Eccles.* tom. 15. lib. 74. §. 15. & Discours VI. GUILLELMUS NEUBRIGENSIS de Rebus Anglic. l. 3. c. 33. ROGERUS Hovedenus *Annal.* part. poster. ad ann. 1188. fol. 366. *Exempla harum Decimarum* ubique occurrunt plurima, nominatim apud MART. CRAMERUM de *Reb. Polon.* lib. 6. fol. 115. lib. 12. fol. 209. lib. 30. fol. 437. ROBERT. GUAGNINUM de *Gestis Francor.* lib. 6. fol. 98. lib. 9. fol. 190. PAULUM ÆMYLIUM de *Reb. gestis Francor.* lib. 8. fol. 402. & 436.
- JACOB. MEYER. *Annal. Flandr.* lib. 11. fol. 127. & lib. 12. fol. 157.
- MEICHELBECK *Histor. Frising.* tom. 2. part.

Ut sine diminutione &c. 301

tum alibi, 40.) tum præcipue in Germania agitata sunt. In Concilio CONSTANTIENSI remedium ponere promisit MARTINUS V. 41.) : Idem autem eodem tempore decimas ejusmodi Clericis Germaniæ imposuit in sublevationem expensarum, quas Sigismundus Imperator pro tollendo schismate fecerat, quibus acriter contradictum fuit 42.) . LEO X. per
Le-

part. I. fol. III. ubi refertur modus solvendi fol. II2. MARTENE & DURAND. Anecdotor. tom. 1. & 2. passim. Odoric. RAYNALD. Annal. Eccles. Anno 1215. n. 14. A. 1224. n. 25. A. 1227. n. 57. 58. 61. A. 1267. n. 53. seqq. A. 1291. n. 22. 56. A. 1292. n. 7. seqq.

40.) Has Decimas vehementer improbat PETRUS BLESENSIS Epist. II2. & 121. item in tract. de Hierosolymitana peregrinatione acceleranda : quæ ratio est, ut qui pro Ecclesia pugnant, Ecclesiam spolient, quam inimicorum spoliis, & donis triumphalibus ampliare debuerant ?

41.) In Reformatione Nationibus oblata art. 18. apud Von der Hardt Conc. Constant. tom. 1. part. 23. fol. 1038.

42.) Oppositioni septem Ecclesiarum Germanicarum nomine, Concilio oblatae præfigitur Titulus : *Dominici de Germaniano*

Legatos ad MAXIMILIANUM Imperatorem & Principes Germaniæ missos, pro bello contra Turcas necessarium putat, ut imponantur Clericis Decimæ, plebeis quinquagesimæ, cuique domui stipendium unius militis, divitibus annui census ac lucri vicesima. His opposita est petulans Oratio dissuasoria 43.): sed major reverentia erga Pontificem & studium Rei Christianæ infedit mentibus Principum 44.).

Obser-
vanda
circa
eas,

§. 184. Circa has Decimas, nisi aliud exprimat, observantur ea, quæ in Corpus Juris Canonici sunt rela-

miniano Sancti Florentini Repudium Decimarum, Diplomatum Martini V. & Edictis Episcoporum de Decimis a Clero Germano solvendis, oppositum in Concilio Constantiensi. apud Von der HARDT tom. 2. part. 23. fol. 606. seqq. Plura videri possunt apud Petrum DE MARCA Concord. Sacerd. & Imp. lib. 6. c. 12. n. 8. seqq.

43) Dignus partus suo Autore, qui UDALRICUS HITTENUS fuisse fertur. Vid. German. Rerum Scriptores a Frehero editi tom. 2. m. fol. 391. seqq.

44.) Vid. Recept. Imper. Augustæ anno 1518.

relata 45.) : scilicet, ut solvantur in parata pecunia : Ecclesiarum Calices, libri & alia ornamenta ex causa pignoris vel distractionis non recipiantur : nihil exigatur de redditibus Hospitalium : nihil a regularibus personis publice mendicantibus, nec a Clericis ultra necessariam sustentationem non habentibus 46.) : nihil ex pecuniis Ecclesiæ relictis pro emendis perpetuis redditibus : nihil de sylvis, pascuis, stagnis, ex quibus non consuevit pretium redigi, nisi forte aliquid de illis (id est, de eorum proventibus) vendatur durante Decima : nihil de oblationibus ad opus fabricæ, vel quæ in certis festiuitatibus in candelis &c. consueverunt offerri : nihil de oblationibus

45.) Clem. 2. de Decimis. & Extrav. un. eod. int. com.

46.) In cit. Extrav. immunes dicuntur Clerici, quorum proventus annui summam septem ducatorum non excedunt, forte anno 1300. quo Constitutio illa edita est, hi redditus sufficiebant ad sustentationem Clerici : hodie res ad arbitrium prudentis Collectoris reducitur.

nibus Confraternitatum ad luminaria, Cruces, Calices comparandos vel reparandos, ad sepeliendos mortuos &c. collectis. Deducuntur expensæ necessariæ, quæ fiunt in re, ex qua fructus percipiuntur, arando, colendo, & colligendo fructus: Parochus deducit salarium, Capellanis suis constituendum, nihil tamen ratione victus 47.). Solvitur Decima de quotidianis distributionibus, & de juribus Stolaë 48.). Nostra etiam memoria sæpius Pontifices concesserunt, ut ex Beneficiis Ecclesiasticis & Monasteriis solverentur Decimæ quibusdam Principibus, munere Collectorum in Episcopos translato. Bene admonet Gregorius Tholosanus

47.) In allegata Extrav. mentio fit Parochi, qui Capellanis propter victum salarium constituere necesse habet. Legendum puto: *præter victum*, quod etiam observat MONETA de Decimis c. 9. q. 2. n. 52.

48.) Rationem dat Pontifex, quia non occurrit, quin proventus Ecclesiastici sint. Videri tamen meretur MONETA loc. cit. n. 77. seqq.

Ut sine diminutione &c. 309

Iosanus 49.) : caveant, qui exigunt, ne abutantur exactis, neve in usus alios convertant : non enim personis Ecclesiasticis solum injuriam irrogant, sed Deo & pauperibus, quorum patrimonium abliguriunt; Deus autem non fallitur &c. Solent autem Pontifices a præstatione harum Decimarum eximere Cardinales, Equites Melitenses, & eos, quorum bona jam gravata sunt oneribus illius Principatus, in cujus emolumentum Indultum datur: singularibus etiam Privilegiis ab ejusmodi Decimis Papalibus, & subsidiis charitativis Societatem Jesu, & ejus Bona amplissimis verbis exemerunt Summi Pontifices PAULUS III. PIUS IV. & GREGORIUS XIII. 50.)

§. 185. Decimæ, de quibus di-Præfer-
ctum, censentur ab aliquibus 51.)tim,
U debi-

49.) Syntagm. Jur. univ. lib. II. c. 20.
n. 8.

50.) Vid. Compend. Privilegior. S.J. verb.
Exemptio. §. 4. & 5. & Bullæ Ponti-
ficiæ in Instit. Societatis Vol. 1.

51.) Eo scilicet jure, quo in veteri testa-
mento Pontifici debebantur Decimæ De-
cimarum.

De Jure Rer. Eccles. Pars poster.

*quando
Princi-
pibus
conce-
duntur,*

debitæ Summo Pontifici, & ab hoc
cessæ Principibus, Isti autem præ-
terea in variis occasionibus dona li-
beralia a Monasteriis & Clericis vel
expectant, vel exigunt. Hæc fuisse
olim a Monasteriis annuatim præ-
stita Regibus Francorum, abunde
constat (52.), quæ videntur tandem
in necessitatem transiisse. Abusus
tollere studuit Concilium LATERA-
NENSE III. sub ALEXANDRO III. ita
tamen, ut æquitati & bono publi-
co consulatur, *si Episcopus & Clerus
tantam necessitatem vel utilitatem aspex-
erint, ut absque ulla exactione ad rele-
vandas communes utilitates vel necessi-
tates, ubi Laicorum non suppetunt facul-
tates,*

52.) Concilium VERNENSE sub Pipino
ann. 755. can. 6. Concil. AQUISGRAN.
sub Ludovico Pio ann. 817. ubi refer-
tur Notitia Monasteriorum, quæ Regi
militiam, dona, vel solas orationes de-
bent, ratione haud dubie habita pau-
pertatis vel divitiarum. Idem LUDO-
VICUS PIUS reservat sibi dona dari solita
ex Cella Turholt apud Bollandum tom.
1. Febr. fol. 405. in vita S. Ansharii
Archiep. Hamburgens. n. 59. Item Con-
cil. ad THEODONIS VILLAM, ann. 844.
c. 4.

tates, subsidia per Ecclesias existiment conferenda 53): propter imprudentiam tamen quorundam Romanus Pontifex prius consulatur, cujus interest communibus utilitatibus providere, prout provide adijcit Concilium LATERANENSE IV. sub INNOCENTIO III. 54.), & magis confirmat BONIFACIUS VIII. per famosam Constitutionem Clericis Laicos &c. 55.), ingentium motuum fomitem inter hunc Pontificem & Philippum Pulchrum Regem Galliae 56.). Postea tamen Saeculo XVI. haec onera, sive Decimarum, sive Doni gra-

U 2

tuiti

53.) C. Non minus 4. de Immunit. Eccles. & FAGNAN. inidem.

54.) C. 7. ibid.

55.) C. 3. eod. in 6. Hanc Constitutionem benigne quidem ipse BONIFACIUS declaravit: ejus successor BENEDICTUS XI. per Extray. un. eod. inter commun. mitigavit: demum CLEMENS V. omnino revocavit, & ad terminos utriusque Concilii Lateranensis reduxit. Clement. un. eod.

56.) Vid. Histoire des Demelez du Pape Boniface VIII. avec Philippe par ADRIEN BAILLET fol. 25. seqq. Et JOAN. RUBEUS in Bonifacio VIII. lib. 1. c. 15. & lib. 2. c. 7.

tuiti nomine, facta sunt ordinaria in Gallia, ac etiam in Belgio 57.). In Germania autem Episcopi & Abbates, qui possident Feuda Imperii, contribuunt ad communes necessitates juxta Conclusa Comitiorum Imperii: reliquus Clerus sæcularis & Regularis non difficilem se præbet urgente necessitate ad subsidium præstandum Principibus suis, ad normam allegati Concilii Lateranensis.

V. Regalia, maxime apud Gallos nota.

§. 186. Aliud Ecclesiarum onus, præcipue in Gallia, dicitur *Regalia*, per quam vocem numero singulari sumptam, intelligunt Jus Regi competens ad fruendum redditibus, ad Ecclesiam Cathedralē Sede vacante pertinentibus, donec novus Episcopus, juramento fidelitatis Regi præstito, Ecclesiæ possessionem adipiscatur. Hanc vocant *Regaliam* temporalem: spirituales dicunt jus ad conferendum Præbendas & Beneficia non Curata, interim vacantia, donec novus Episcopus Sedis suæ posses-

57.) Vid. THOMASSIN. vet. & nov. Eccles. Discipl. p. 3. lib. I. c. 38. 43. VAN ESPEN Jur. Eccl. univ. p. 2. tit. 35. c. 3.

possessionem obtineat. Ortum videtur habere a Jure quodam Custodiæ & Depositi, cum vacante Ecclesia fructus interim, qui proveniunt, Principibus custodiendi, aut in depositum committuntur, Electo postea Ecclesiæ Pastori integri restituendi. Jus hoc competere potest vel ex reservatione in fundatione, vel ex privilegio, vel ex consuetudine: transit autem paulatim in fructuum occupationem & appropriationem. GREGORIUS X. in Concilio Lugdunensi Anno 1274. cum abolere omnes abusus non posset, & pro recuperanda Palæstina benevolos Principum animos conciliare studeret; tolerandum aliquid ratus, constituit tamen, ut qui ab ipsarum Ecclesiarum fundatione, vel ex antiqua consuetudine jura sibi hujusmodi vendicant, ab illorum abusu sic prudenter abstineant, & suos ministros in eis solícite faciant abstinere, quod ea, quæ non pertinent ad fructus sive redditus provenientes vacationis tempore, non usurpent (58.).

U 3

Non.

58.) C. 13. de Elect. in 6. GUILLIELMUS DURANDUS, qui interfuit Concilio Lugdunensi, in Commentario ad hoc Capi-

310 *Sectio III. Tit. XII.*

Non obstante hac moderatione, Jus istud semper magis fuit extensum in Gallia, cum Rex post Episcopi obitum conferat etiam vacantia Beneficia non Parochialia, & quidem in omnibus (paucis exceptis) Regni sui Diocesibus, cum olim solummodo in quibusdam fuerit usurpatum 59.). Jus igitur Regaliæ ex quatuor juribus conflatum est I. ex jure nominandi Episcopum. II. jure illum investiendi. III. jure conferendi Beneficia Sede Episcopali vacante. IV. jure percipiendi proventus, fructusque vacantis Ecclesiæ Cathedralis. Plura non opus est adde-

Capitulum m. fol. 40. dicit: præsens Constitutio fuit ad clamorem Prælatorum Franciæ & Angliæ promulgata, modicam tamen ex ea illic adhuc sequi videmus utilitatem.

59.) Juris Regaliæ etiam ad Monasteria extensi memorabile specimen præbet illa, qua sub Ludovico XIV. involutæ fuerunt Moniales Congregationis B. M. V. a Petro Forerio fundatæ, prout narrat EUGENIUS LOMBARDUS (COELESTINUS SFONDRATI) in Regali Sacerdotio Prælud. §. I. n. 10.

addere, cum jus istud locum non habeat in Germania 60.).

§. 187. Ultimo loco inter Onera *VI. Procuratio- nes in* Beneficiorum numerantur *Procuratio- nes in* necessarii sumptus ac expensæ, qui- *Visita- tioni-* bus Episcopi, vel alii illorum loco, *bus;* actualiter visitantes Dicecesin vel Ec- *clesias,* indigent pro sustentatione competenti, quæ comprehendit victum & habitationem Visitatoris, honestique comitatus, atque equorum necessariorum 61.). Sicut autem Visitatio summe necessaria est,

U 4 ita

60.) Videri possunt fuse de hac materia scribentes ARNULPHUS RUZÆUS de Jure Regaliæ. PHILIPPUS PROBUS sub eodem titulo. PETRUS DEMARCA de Concord. Sacerd. & Imper. lib. 8. c. 1. 17. 22. VAN ESPEN. Jur. Eccles. part. 2. tit. 25. c. 8. CORLESTINUS Card. SFONDRATI Regale Sacerdotium. Item Gallia vindicata, ubi Maimburgi & Natalis Alexandri argumentis respondet. FLEURY Institut. au Droit Ecclesiast. part. 2. C. 18.

61.) Procuratio etiam debita foret Legatis Apostolicæ Sedis transeuntibus, c. 17. de Censib. sed hodie per non usum videtur abrogata.

ita etiam Sacri Canones solícite cavent, ne populus & Clerus per eam nimium gravetur, sed eam potius grato animo suscipiant 62.).

*Varia
circa
has sta-
tuta.*

§. 188. Statuitur itaque I. Visitantes caveant, ne inutilibus sumptibus cuiquam graves, onerosive sint: nec cum canibus venatoriis, & avibus profiscantur 63.), sed ita procedant, ut non quæ sua sunt, sed quæ Jesu Christi, quærere videantur: nec sumptuosas epulas quærant, sed cum gratiarum actione recipiant, quod honeste ac competenter illis fuerit ministratum, modesto contenti equitatu, famulatuque. II. Ne ipsi, aut quisquam suorum quidquam, nec pecuniam, nec munus, qualitercunque oblatum, procuratoris causa accipiant; non obstante qua-

62.) Limites ponuntur in Concil. LATERAN. III. & IV. relato c. 6. & 23. de Censib. item Conc. TRID. sess. 24. c. 3. de Reform.

63.) Ex hac Constitutione Concilii LATERANENSIS III. & numero equorum sibi permisso, elucet, quod eo tempore Visitationes nonnunquam fuerint institutæ occasione Venationis cujusdam,

quacunq; consuetudine, etiam immemorabili. III. Etiam pro Visitatione Testamentorum ad pias causas nihil admittendum est, præter id, quod ex relictis piis Episcopo jure communi debetur. IV. Accipere possunt victualia, hoc est, esculenta & poculenta, sibi ac suis frugaliter, moderateque pro temporis tantum necessitate, & non ultra, ministranda. V. Sit in optione eorum, qui visitantur, an malint antea consuetam taxam pecuniarum solvere, an vero victualia subministrare: ubi autem consuetudo est, ut nec victualia, nec pecunia, nec quidquam aliud a Visitatoribus accipiat, sed omnia gratis fiant, id ibi observetur 64.). VI. Si una die Episcopus visitet duas Parochias, debet esse contentus una Procuratio-

U 5 ne:

64.) Oratoria privata nullas solvunt Procuraciones. C. fin. de Censib. saluum etiam jubetur manere jus conventionum antiquarum cum Monasteriis, aliisve piis locis, aut Ecclesiis non Parochialibus initum, quod illæsum permaneat. Præscriptio autem locum non habet C. 17. de Censib. nisi sit immemorialis. Advertit autem FAGNANUS in C. Venerabili

ne: nec licet subsistere extra casum necessitatis in eadem Ecclesia ultra unum diem 65.). VII. Episcopi visitantes non possunt Procurationem exigere a Laicis 66.). VIII. Si quisquam (vel ipse Visitans, vel ejus familiares & ministri) aliquid amplius accipere præsumperit, is præter dupli restitutionem intra mensem faciendam, aliis etiam pœnis juxta Constitutionem Concilii LUGDUNENSIS 67.), vel in Synodo Provinciali determinandi, absque ulla spe veniæ, mulctetur.

rabili. eod. n. 29. ut de consuetudine non solvendi procurationem dicatur constare, non sufficere, ut visitati nunquam Episcopum procuraverint, sed probari oportere, Episcopum petiisse Procurationem, & visitatos detrectasse illam solvere, & postea Episcopum per longum tempus acquievisse.

65.) Unde Episcopus visitans Ecclesias vel Clerum Civitatis Cathedralis, non potest prætere Procurationem, aut victualia a Visitatis, quia Visitatione expleta potest domi suæ victum sumere.

66.) Quia solos Clericos, non Laicos nominant Sacri Canones, quamvis isti sint simul visitati. ZYPÆUS Jur. Pontif. novi lib. 3. Tit. de Censib. n. 9. FEVRET traité del'Abus lib. 3. c. 4. n. 7. fol. 282.

67.) G. 2. de Censib. in 6.